

لِلْعَالِمِينَ “Onun (Allah’ın) âyetlerinden biri de göklerin ve yerin yaratılması, dillerinizin ve renklerinizin değişik olmasıdır. Şüphesiz bunda bilenler için ibretler vardır.” buyurularak, bir taraftan, insanlar arasında söz konusu olan kültürel, sosyal ve etnik farklılıkların fitrî/ilahi olduğuna işaret edilirken diğer taraftan da bu farklılıkların, Allah’ın yüceliğini gösteren deliller olduğuna dikkat çekilmektedir. Ayrıca, لِكُلٍّجَعَلْنَامِنْكُمْشِرْعَةًوَمِنْهَاجًاوَلَوْشَاءَاللهُلَجَعَلَكُمْاُمَّةًوَاحِدَةً “... Biz her biriniz için bir yol ve bir yöntem kıldık; eğer Allah dileseydi sizi bir tek ümmet yapardı...” (Mâide, 5/48) âyeti de bu farklılığın yaratılış kanununun gereği olduğuna işaret etmektedir. İnsanları, bir erkek ve dişiden yaratan yüce Allah, onları farklı “şube”lere ayırmış ve iradesi doğrutusunda gerçekleşen bu farklılığın hikmetini de “İnsanî ilişkiler bütünü” olarak açılımı yapılabilecek “teâruf “ terimi ile açıklamıştır.

يَآاَيُّهَاالنَّاسُاِنَّاخَلَقْنَاكُمْمِنْذَكَرٍوَاُنْثَىوَجَعَلْنَاكُمْشُعُوبًاوَقَبَآئِلَلِتَعاَرَفُوآ “Ey insanlar! Şüphe yok ki, biz sizi bir erkek ve bir dişiden yarattık ve birbirinizi tanımanız için sizi boylara ve kabilelere ayırdık.” (Hucurât, 49/13) Aynı âyetin devamında üstünüğün ölçitünün “takva” olarak belirtilmesi

اِنَّاَكْرَمَكُمْعِنْدَاللهِاَتْقَيكُمْاِنَّاللهَعَلِيمٌخَبِيرٌ “Allah katında en değerli olanınız, O’na karşı gelmekten en çok sakınanınızdır. Şüphesiz Allah hakkıyla bilendir, hakkıyla haberdar olandır.” (Hucurât, 49/13), biyolojik ya da etnik eksenli farklılıkların Allah katında bir değerinin bulunmadığına işaret etmektedir. Sorumluluk bilinci, Allah’ın koymuş olduğu ilkelere uymada gösterilen hassasiyet olarak açılımı yapılabilecek takva; insanın eylem ve söylemlerine, tutum ve davranışlarına yön veren

ve nemli bir unsurdur. Gerçek şu ki dünyamız, renk renk ve çeşit çeşitliklerle süslenmiş bir bahçeye misali farklı din, inanç ve költürlere mensup kişi veya toplumları barındırmaktadır. Dünya üzerindeki bu farklılıkların yok edilmesi mümkün olmayacağına göre, barış, huzur ve insanca bir yaşam için aynı ortamı paylaşan farklılıkların birbirlerine saygı göstermesi, birbirlerinin farklılıklarına tahammül etmesi zorunludur. Bu nedenle ağıımız insanı, birey ve toplum olarak, karşılıklı saygı ve hoşgörüde; her evesinde bir arada atışmadan, barış içinde yaşamının gereğine inanmalı ve bir şekilde bunun yolunu bulma gayreti içinde olmalıdır. Şurası da bir gerçek ki, bu inanç, insanlık için lüstenen bir zorunluluktur. İnsanlık, artık tarihin derinliklerinde kalması gereken etnik, siyasal ve din eksenli atışma költürlere iltifat etmemelidir. Zira bu tür atışmalar, geçmişte olduğu gibi günümüzde de insanlığa hiçbir fayda sağlamamaktadır. Bu tür atışmaların galibi, dşmanlıktır, kandır, gürz, şiddettir, terör. Tarihsel tecrübe ve birikimler göstermektedir ki, hiçbir atışma bölgesel düzeyde kalmamaktadır. Sorumluluğunun bilincinde olan insanlar, şiddet ve vahşetin kurbanının kimliğine ve gerçekleştirdiği coğrafyaya bakmaksızın, hemen erdemin, barışın, hoşgürün mağlup olduğunu aresizlik içinde iliklerine kadar hissetmektedir. Hemen her gün yazılı ve görsel basında, yakın ve uzak evremizde gösterdiğimiz ve yzlerce insanın kanının aktığı, masum yavruların vahşete kurban olduğu sahneleri, vicdan sahibi her insanın zihninde ve endişeyle izlemektedir. Müşahede edilen bu tablolardan sonra, ister istemez merhamet ve hoşgörü, saygı ve sevgi, akıl ve vicdan, acaba insanlığın ilgi alanından ıkıyor mu? Sorusu sıkça beyinlerimizde yankı bulmaktadır. Sonuç olarak farklılıklar, Rabbimizin varlığının bir delilidir. Bu gerçeki değiştirmeye hiçbir kimsenin gücü yetmez. Bu itibarla müzede Müslümanlar genelde de insanlık inancını, düşününce veya bazı etnik lahazalarla paralanmamalıdır. Hangi inanç ve düşününceye mensup olursa olsun insanlık, tarihsel tecrübe ve birikimlerden de istifade ederek "öteki" olarak nitelendirilen birey ve toplumlarla barış, saygı ve hoşgörü içinde yaşamının zaruretiye inanmalı ve bu uğurda gayret sarf etmelidir. Dr. Yaşar YİĞİT

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)